

TGAU Cymraeg Iaith Uned 2

Disgrifio, Naratif ac Esbonio

Bechgyn a Merched

Darnau Darllen

TGAU

Cymraeg Iaith

UNED 2

Darllen ac Ysgrifennu: Disgrifio, Naratif ac Esbonio

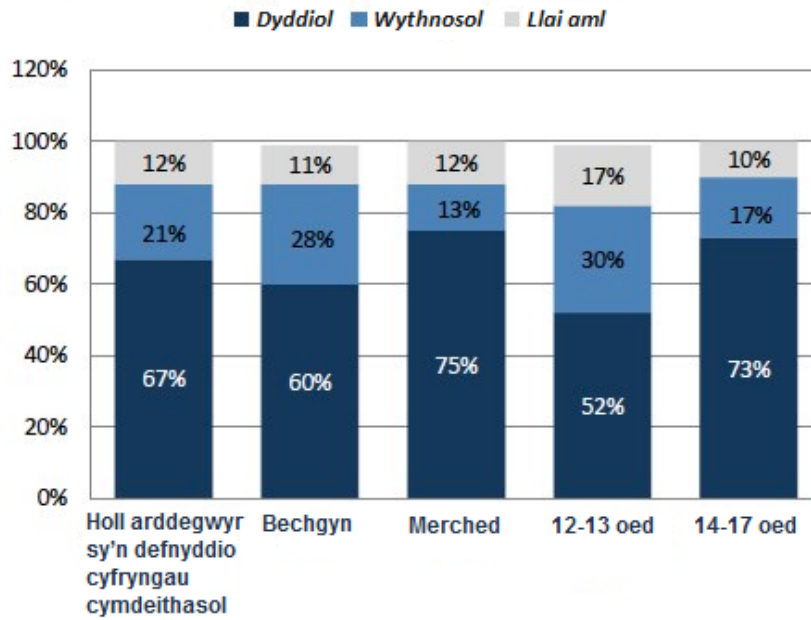
Deunydd Darllen i'w ddefnyddio gydag Adran A

(PAPUR ENGHREIFFTIOL)

DARN DARLLEN 1

Defnydd dyddiol o gyfryngau cymdeithasol

% yr ardegwyr sy'n defnyddio cyfryngau cymdeithasol a pha mor aml

DARN DARLLEN 2

Canlyniadau Cymru 2013
Crynodeb o ganlyniadau TGAU gan y Cyd-Gyngor Cymwysterau

Pwnc	% Bechgyn gradd C+	% Merched gradd C+
Bywydeg	89.8	91.2
Astudiaethau Busnes	64.0	68.0
Cemeg	90.9	92.1
Ffiseg	92.4	91.6
Drama	68.1	77.0
Saesneg	49.5	66.9
Llenyddiaeth Saesneg	67.2	80.8
Daearyddiaeth	64.4	71.4
Hanes	65.3	73.9
Mathemateg	51.0	50.1
Cerddoriaeth	79.4	85.3
Addysg Gorfforol	74.6	77.3
Cymraeg	63.4	81.2
Llenyddiaeth Gymraeg	65.6	82.1
Technoleg Gwybodaeth	73.7	82.1

Cymru Fyw

Hafan

Cylchgrawn

Gwleidyddiaeth

Anaddas i blant?

23 Mai 2014

Mae angen osgoi stereoteipio mewn llyfrau plant meddai Bethan Gwanas.

Gan fod Gŵyl y Gelli yn cael ei chynnal dros y dyddiau nesaf, mae BBC Cymru Fyw wedi gofyn i un o'n hawduron plant amlycaf oes yna themâu i'w hosgoi wrth ysgrifennu ar gyfer darllenwyr ifanc?

Yn ôl Bethan Gwanas, awdures ac enillydd cyntaf Gwobr Goffa T Llew Jones y llynedd, nid yw "cadw plant mewn gwllân cotwm yn gwneud unrhyw les."

"Mi fydda i'n gwneud pwynt o osgoi 'sgrifennu am dywysogesau pinc ar gyfer merched, a cheir a gynau ar gyfer bechgyn. Mae fy merched i yn anturus a chlyfar, yn chwarae pêl-droed, yn gallu trin bwa a saeth a dringo coed. Mae'r bechgyn yn amrywio o un llinyn-trônsaidd sy'n datblygu i fod yn ddringwr da, i un sy'n troi'n ddafad pan fydd hi'n nosi.

"Fy newis i oedd osgoi stereoteipio, nid cais gan unrhyw un i fod yn 'wleidyddol gywir'.

"Yr unig themâu fydda i'n eu hosgoi yw cyffuriau, gan fod plant a phobl ifanc wedi cael llond bol o'r pwnc hwnnw - a fampirod."

DARN DARLLEN 4

Detholiad o nofel Bethan Gwanas, *Ceri Grafu*.

Ceri ydw i, Ceri Gruffydd, ond mae pawb yn 'y ngalw i'n Ceri Grafu. Ha ha. Doniol iawn. Nacdi ddim. Dwi'm yn meddwl ei fod o'n ddoniol o gwbwl. Roedd o'n iawn y tro cynta – jôc fach ar iard yr ysgol – ond pan nath yr enw sticio, es i'n bananas. Dyna pam nath o sticio mae'n siŵr.

Unwaith mae pobl yn gweld bod rwbath yn dy wylltio di, maen nhw isio dy wylltio di fwy tydyn? A dwi'n gwylltio'n hawdd. Yn enwedig pan mae crinc fel Jason Jones yn tynnu arna i. Mae o'n meddwl ei fod o mor ofnadwy o glyfar. Dydy o ddim. Mae o'n ddwl fel postyn yn y gwersi, ond eto mae o'n cofio llwyth o jôcs, ac mae o'n gallu bod reit ffraeth. Ond mae Jason dal yn hen grinc. Fo a phob hogyn arall ym mlwyddyn 7. Pam? Achos dydyn nhw byth yn gadael i mi chwarae pêl-droed efo nhw, dyna pam. Maen nhw'n deud mai gêm i hogia ydy pêl-droed, ac y dylwn i sticio at *hopscotch*.

Hy! Dwi'n well na run ohonyn nhw, ac maen nhw'n gwbod hynny! A dwi'n meddwl mai dyna pam wnân nhw'm gadael i mi chwarae, rhag ofn y bydda i'n well na nhw! Babis.

Dydy o'm yn deg. Y cwbl dwi isio'i neud ydy chwarae pêl-droed a dringo coed, ond mae Mam yn rhoi llond pen i mi bob tro dwi'n dringo coeden, a dydy'r hogia ddim yn gadael i mi chwarae pêl-droed. Tase na ddigon o ferched yr un fath â fi isio chwarae pêl-droed yn yr ysgol, mi fyswn i'n dechrau tîm genod, ond does na'm chwarter digon. Maen nhw i gyd yn poeni gormod am gleisio'u coesau neu am rwygo'i gwinedd. Pathetic, ynde?

Mae Mam yn deud mai nhw sy'n iawn ac mai fel'na dylwn inna fod. Mi nath hi drio'n galed i ngwneud i fel'na, yn fy ngwisgo i mewn pinc, yn clymu ngwallt i mewn bobls fflyffi ac yn fy stwffio i mewn ffrogia – nes ro'n i'n ddigon hen i wrthod. Roedd hi wedi cael llond bol erbyn hynny, beth bynnag. Dydy coesau sy'n gleisiau a sgriffiadau i gyd ddim yn edrych yn neis efo ffrog. Ro'n i gymaint hapusach wedyn. Mae trio chwarae pêl-droed mewn sgert yn boen, heb sôn am ddringo coed. Felly, unwaith ges i lonydd i wisgo a gwneud be ro'n i isio, r'on i'n iawn.

Newyddion

Hafan Y Deyrnas Unedig

Y Byd Gwleidyddiaeth

Technoleg

Addysg

Iechyd

A yw'r teganau y mae plant yn eu dewis yn dylanwadu ar eu dewis o yrfa?

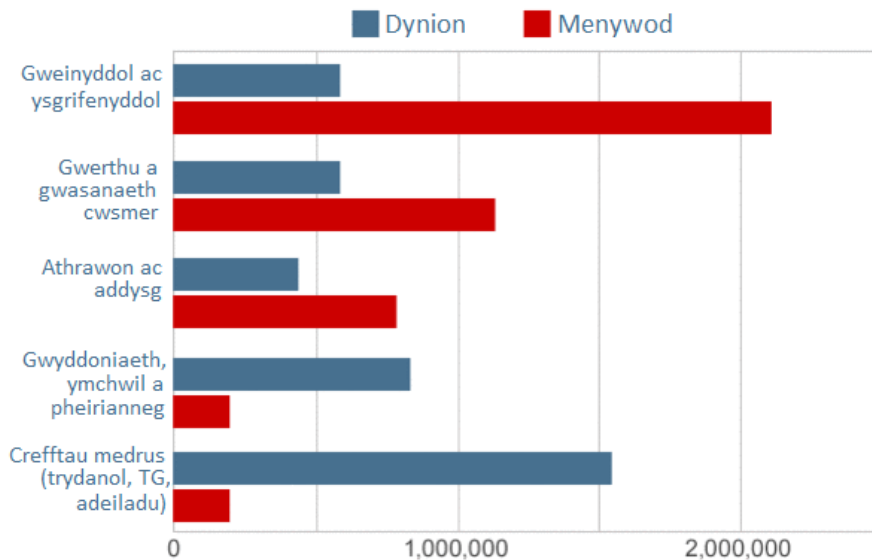
Mae gweinidog yn y Llywodraeth yn hawlio bod teganau sydd wedi eu targedu'n benodol at ferched yn gwneud niwed i'w cyfleon yn y gweithle. Ond i ba raddau mae'r teganau y mae plant yn chwarae â nhw yn effeithio ar eu dyfodol yn y farchnad lafur?

Mae gan bawb atgofion melys o deganau roedden nhw'n chwarae â nhw pan oedden nhw'n blant, yn flociau a threnau neu dŷ dol a llestri gwneud te. Ni wnaeth hyn, o reidrwydd, arwain at blant yn bod yn adeiladwyr a gyrrwyr trenau neu'n lanhawyr a gweinyddesau mewn caffi.

Serch hynny, rhybuddiodd y gweinidog addysg yn ddiweddar y gallai teganau plant effeithio ar eu gyrfa. Dywedodd y gallai teganau merched eu harwain i ffwrdd oddi wrth lwybr gwyddoniaeth a mathemateg ac anogodd rieni i brynu Lego i'w merched er mwyn ennyn diddordeb mewn peirianeg.

Mae'r farchnad lafur wedi newid yn aruthrol dros y degawdau diwethaf ond mae gwahaniaeth mawr yn parhau mewn ambell broffesiwn. Mae dros 80% y gweithwyr ym maes gwyddoniaeth, ymchwil, peirianeg a thechnoleg yn ddynion tra mae 82% y gweithwyr yn y gwasanaethau gofal a hamdden yn ferched.

Swyddi yn ôl rhyw y person yn y DU 2013

Ffynhonnell: ONS

Dyfarnwyr Benywaidd yn Creu Hanes

Gwelwyd pennod newydd yn hanes Cymdeithas Bêl-droed Cymru ddydd Sul wrth i rownd derfynol genedlaethol Cymdeithas Bêl-droed Cymru (CBDC) gael ei rheoli gan bedair menyw am y tro cyntaf erioed, a hynny wrth i Ferched Dinas Caerdydd herio Mardy Tigers yn Ffynnon Taf.

Roedd Maria Pasco o Wrecsam yn dyfarnu a Rebecca Thomas a Ceri Louise Williams yn Ddyfarnwyr Cynorthwyol. Judith Eis, o Lanrhaeadr ym Mochnant, oedd y pedwerydd swyddog.

Meddai rheolwr dyfarnwyr CBDC, Rodger Gifford: "Cafodd y dyfarnwyr hyn eu dewis am eu gallu. Mae pob un wedi dyfarnu yn rheolaidd yn Uwch-gynghrair newydd y Merched yng Nghymru ac o ganlyniad i gryfder eu perfformiad, cawsant eu penodi.

"Y gobaith yw y bydd cydnabyddiaeth genedlaethol o'r fath yn annog mwy o ferched i gamu i mewn i'r byd dyfarnu, yn arbennig wrth i Bencampwriaeth Merched Dan 19 UEFA ddod i Gymru ym mis Awst gyda'r timau gorau ym myd y bêl i ferched yn cystadlu i fod yn bencampwyr Ewrop.

"Bydd pob un o'r gemau hyn yn cael ei rheoli gan ddyfarnwyr benywaidd, y gorau sydd gan Ewrop i'w gynnig, ac mae'n siom i mi ac i Adran Pêl-droed Merched y Gymdeithas nad oes gan Gymru unrhyw ddyfarnwyr sydd â digon o brofiad i gymryd rhan mewn twrnamaint o'r fath statws."

"Yn y byd delfrydol, byddai pob gêm yn Uwch-gynghrair Merched Cymru yn cael ei rheoli gan ddyfarnwyr benywaidd, ond rydym ni'n bell o wireddu'r uchelgais hwnnw. Fodd bynnag, rydym ni wrthi'n trefnu seminar dyfarnwyr ar gyfer merched yn hwyrach eleni ar y cyd ag ymgyrch recriwtio a fydd, gobeithio, yn sicrhau mwy o ymgeiswyr.

Mae cyfleoedd i ddyfarnwyr benywaidd bellach gymryd rhan yng ngemau pêl-droed cystadleuol UEFA a FIFA i ferched, felly os oes gan unrhyw ferch ddiddordeb mewn dyfarnu, byddai croeso mawr iddi gysylltu i gael rhagor o gyngor a gwybodaeth.

Byddai'r rheiny sy'n dewis troedio'r llwybr dyfarnu yn cael pob cefnogaeth ac anogaeth o dan ein cynlluniau datblygu ardal.

I gael rhagor o wybodaeth, anfonwch neges e-bost yma neu ffoniwch 07786 010344.

Papur Enghreifftiol

TGAU

Cymraeg Iaith

UNED 2

Darllen ac Ysgrifennu: Disgrifio, Naratif ac Esbonio

Deunydd Darllen i'w ddefnyddio gydag Adran A

(PAPUR ENGHREIFFTIOL)

2awr

ADRAN A (Darllen): 30 marc

Yn yr adran hon mae 6 darn darllen ar y thema 'Bechgyn a Merched'. Darllenwch bob un o'r darnau'n ofalus ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Darn Darllen 1

Defnydd dyddiol o gyfryngau cymdeithasol

A1. Beth yw'r ganran o ferched sy'n defnyddio cyfryngau cymdeithasol yn ddyddiol? [1]

.....
.....

Darn Darllen 2

Canlyniadau Cymru 2013

A2. Beth yw'r ddau bwnc lle mae canlyniadau bechgyn yn well na merched? Rhowch ✓ yn y blwch priodol. [1]

- Addysg Gorfforol a Chemeg
- Cymraeg a Hanes
- Ffiseg a Mathemateg
- Technoleg Gwybodaeth a Saesneg

Darn Darllen 3

Anaddas i blant?

A3. Pa wobr enillodd Bethan Gwanas y llynedd? [1]

.....
.....

- A4. Nodwch a yw'r datganiadau canlynol yn gywir neu'n anghywir drwy roi ✓ yn y blwch priodol. [2]

	Cywir	Anghywir
Mae Bethan Gwanas yn credu mewn stereoteipio bechgyn a merched.		
Tywysogesau yw mwyafrif y merched yn llyfrau Bethan Gwanas.		
Mae Bethan Gwanas wedi ysgrifennu am fachgen sy'n troi'n anifail yn y nos.		
Roedd pwysau ar Bethan Gwanas i beidio â stereoteipio yn ei nofelau.		

- A5. Tanlinellwch yr idiom yn y dyfyniad a ganlyn sy'n dangos nad yw plant a phobl ifanc eisiau darllen mwy am gyffuriau a fampirod. [1]

“Mae fy merched i yn anturus a chlyfar, yn chwarae pêl-droed, yn gallu trin bwa a saeth a dringo coed. Mae'r bechgyn yn amrywio o un llinyn-trônsaidd sy'n datblygu i fod yn ddringwr da, i un sy'n troi'n ddafad pan fydd hi'n nosi.

"Yr unig themâu fydda i'n eu hosgoi yw cyffuriau, gan fod plant a phobl ifanc wedi cael llond bol o'r pwnc hwnnw - a fampirod.”

Darn Darllen 5

Newyddion

A9. Esboniwch, yn eich geiriau eich hun, beth yw pryder y gweinidog addysg. [2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A10. Ym mha fath o waith y mae'r lleiaf o fwllch rhwng dynion a menywod? [1]

.....

.....

A11. Beth yw bwriad yr awdur wrth ysgrifennu'r adroddiad hwn?
Rhowch ✓ yn y blwch priodol. [1]

- mynegi barn bersonol
- cyflwyno gwybodaeth
- dangos bod merched yn israddol
- creu pryder

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A13. **Golygu (5marc)**

- (i) Dewiswch y gair cywir i lenwi'r bwlch yn y frawddeg. [1]

Roedd y tywydd mor _____ o boeth fel na allai Miriam aros ar y traeth.

fendigedig

annioddefol

gysurus

afiechyd

- (ii) Mae'r frawddeg a ganlyn yn llawer rhy hir. Rhannwch y frawddeg yn dair brawddeg fyrrach. [3]

Pan oedd Eifion Jones yn ifanc fe âi i Ysgol Gwendre lle roedd yn hapus iawn ac yna, pan oedd yn un ar ddeg, aeth i ysgol uwchradd Penlôn gyda chyfeillion o'r un pentref cyn symud ymlaen wedyn i Brifysgol Aberystwyth i astudio Cymraeg.

Brawddeg 1

.....
.....

Brawddeg 2

.....
.....

Brawddeg 3

.....
.....

- (iii) Dewiswch ddau air i lenwi'r bylchau yn y frawddeg a ganlyn. [1]

Enillodd Elin y gystadleuaeth arlunio gyda _____ o'r _____ dyfnaf yng Nghymru sy'n gartref i bysgod anghyffredin.

llun

llin

llyn

ADRAN B (Ysgrifennu): (40marc)

Yn yr adran hon fe fyddwch yn cael eich asesu ar ansawdd eich sgiliau ysgrifennu.

B1.

(i) Cywirwch y berfau yn y brawddegau a ganlyn. [2]

Gwelodd fi gar ddoe.

.....

Daliais hi bysgodyn anferth ac enillodd y gystadleuaeth.

.....

Aeth ti i'r parti?

.....

Cawsant ni lawer o hwyl yn y parc.

.....

(ii) Nodwch y treigladau cywir yn y blychau. [1]

y + merch =

yn + Cymru =

(iii) Cywirwch y frawddeg a ganlyn: [1]

Roedd pawb yn siarad am fe.

.....

[5]

- B2. Dewiswch **un** o'r canlynol i ysgrifennu amdano.
Bydd 20 marc am gynnwys a threfn a 15 marc am ysgrifennu'n gywir.
Dylech ysgrifennu rhwng 350-500 o eiriau.

[35]

Gallwch gynllunio eich gwaith yn y blwch isod cyn dechrau ysgrifennu ar y tudalennau sy'n dilyn.

Gallwch ddefnyddio tudalen ychwanegol os bydd angen.

Nail ai

- (a) Rydych chi'n sefyll arholiad pwysig. Disgrifiwch y profiad.

Neu

- (b) Rydych chi'n meddwl bod yr ysgol yn trin bechgyn a merched yn wahanol.
Ysgrifennwch lythyr at y Pennaeth yn esbonio'ch pryderon.